

JON
FOSSE

Host

Nobelova
cena za
literaturu

Septologie

I–II Druhé jméno
III–V Já je někdo jiný
VI–VII Nové jméno

Automatizovaná analýza textů nebo dat
ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU
je bez souhlasu nositele práv zakázána.

This translation has been published with
the financial support of NORLA
Překlad této knihy vychází s laskavou
finanční podporou nadace NORLA

Vychází s finanční podporou Ministerstva kultury ČR

Septologien

© Jon Fosse

Det andre namnet © Det Norske Samlaget, 2019

Eg er ein annan © Det Norske Samlaget, 2020

Eit nytt namn © Det Norske Samlaget, 2021

Published by arrangement with Winje Agency AS
and Andrew Nurnberg Associates Prague, s. r. o.

Cover picture from open sources

Translation © Daniela Mrázová, 2026

Czech edition © Host – vydavatelství, s. r. o., 2026
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-3149-3 (PDF)

ISBN 978-80-275-3150-9 (ePUB)

ISBN 978-80-275-3151-6 (MobiPocket)

Anně

Druhé jméno

[A] dám mu bílý kamének a na tom
kaménku napsané nové jméno, jež
nezná nikdo než ten, kdo je přijímá.

Zjevení Janovo

Dona nobis pacem.

Agnus Dei

I

A vidím sám sebe, jak stojím a hledím na obraz se dvěma čarami, fialovou a hnědou, které se uprostřed protínají, hledím na podlouhlý obraz a vidím, že jsem ty čáry namaloval pomalu hustou olejovou barvou, která začala stékat, a v místě, kde se hnědá čára s fialovou kříží, se barva nádherně mísí a klouže dolů a já si říkám, že to není žádný obraz, jenže zároveň je takový, jaký být má, je hotový, nic víc s ním nenadělám, říkám si, musím ten obraz dát pryč, už ho tu na stojanu nechci, už se na něj nechci dívat, říkám si a uvažuji o tom, že dnes je pondělí a že ten obraz musím postavit k ostatním malbám, na kterých pracuju, ale které jsem zatím nedokončil, na těch, co stojí obrácené blindrámy do místnosti mezi dveřmi do kamrlíku a těmi do chodby, pod věšákem, na němž visí hnědá kožená brašna přes rameno, ta, co v ní nosím skicák a tužku, a pak se zadívám na dvě řady hotových obrazů opřených o stěnu vedle dveří do kuchyně, mám hotovou necelou desítku větších pláten a k nim čtyři pět menších, tak něco, celkem čtrnáct obrazů, stojí u dveří do kuchyně vyrovnané ve dvou řadách, zanedlouho budu totiž vystavovat a uvažuji o tom, že většina mých obrazů má víceméně takzvaný čtvercový formát, ale tu a tam maluju i užší, podlouhlé obrazy a ten s dvojicí protínajících se čar je takzvaně obdélníkový, ale ten na připravovanou výstavu nepůjde, protože se mi vlastně vůbec nelíbí a možná to ani není

obraz, jen dvě čáry, anebo si ho snad chci nechat a na prodej zapomenout? některé obrazy chci totiž vlastnit sám, nechci, aby se prodaly, a tenhle k nim možná patří, přestože se mi nelíbí? ano, ačkoli musím přiznat, že se mi nejspíš nepovedl, chci si ho ponechat, nechat si ho pro sebe? a ani nevím, proč si ho chci nechat spolu s hrstkou dalších, které stojí opřené v jednom z podkrovních výklenků, a nehodlám se ho zbavit, nebo vlastně možná, možná by o něj stál Åsleik? aby ho dal Sestře k Vánocům? každý rok o adventu ode mě totiž dostává obraz, kterým pak podarovává Sestru, a na oplátku mi dává maso, ryby, dřevo na otop a další věci, a také nesmíme zapomínat, že mi v zimě prohrnuje příjezdovou cestu, jak mi připomíná, ano, ještě tohle, a když mu řeknu, za kolik se takový obraz prodá v Bjørgvinu, to pak prohlásí, že nechápe, že je někdo ochotný utratit za jediný obraz tolik peněz, ano, tihle lidé jsou vážně pracháči, řekne Åsleik a já pak řeknu, že úplně chápu, že mu to připadá jako hromada peněz, vždyť mně také, a Åsleik řekne, že když se to má takhle, je to vlastně výhodný obchod a v takovém případě dává Sestře každý rok příliš drahý dárek, řekne a na to já řeknu jo jo a pak zmlkne, načež já řeknu, že mu přece tu a tam podstrčím pár bankovek za jehněčí žebírka a sušenou skopovou kýtu a sušené ryby nebo dřevo, a taky za to prohrnování, nebo mu potom, co jsem byl v Bjørgvinu nakupovat, věnuju menší tašku potravin, řeknu a Åsleik trochu rozpačitě řekne, že to je tedy pravda, to se musí uznat, řekne a mě napadne, že jsem se o tom neměl zmiňovat, protože Åsleik peníze ani nic jiného nechce, ale kdykoli usoudím, že s penězi vyjdu, že mám dost, zatímco on je víceméně na mizině, tak mu rychle vskrytu podstrčím pár bankovek a tvářím se, jako by to ani jeden z nás neviděl, a to samé dělám, kdykoli jedu

do na nákup Bjørgvinu, pokaždé pořídím leccos i pro Åsleika, protože jestli já vydělávám málo, tak on ve srovnání se mnou nevydělá skoro nic, uvažuji a přitom hledím na řady hotových maleb obrácených ke zdi tak, že jsou vidět podomácku stlučené blindrámy, každá z nich má svůj název a ten je napsaný tlustou vrstvou olejové barvy nahoře na rámu a ten obraz navrchu, na který hledím, se jmenuje A vlny bijí svou, názvy jsou pro mě totiž důležité, tvoří součást samotného obrazu a já je pokaždé píšu černou olejovou barvou nahoru na blindrám, tyhle rámy si vyrábím sám, dělám to tak odjakživa a hodlám v tom pokračovat, dokud budu malovat, uvažuji a taky uvažuji o tom, že ve skutečnosti mám těch obrazů na jednu výstavu možná až příliš, ale že je stejně všechny odvezu do Beyerovy galerie, ať tam raději sám Beyer nějaké odloží do přístěnku, do Banky, jak nazývá místnost, kde skladuje obrazy, které se nevystavují, uvažuji a pak se znovu zahledím na ty dvě protínající se čáry, tvoří je silný nános barvy, říká se tomu pastózní malba, přičemž barva trochu stekla a v místě, kde se čáry kříží, vznikl podivuhodný odstín, krásná barva beze jména, jak to už chodí, jelikož všechny ty nespočetné odstíny nemůžou mít každý vlastní název, uvažuji a poodejdu od obrazu pár metrů, zastavím se a dívám se na něj, pak zhasnu a prohlížím si ho ve tmě, venku totiž panuje tma, v tuhle roční dobu bývá temno nebo skoro temno po celý den, uvažuji a hledím na ten obraz, oči tmě přivykají a už vidím ty dvě čáry, vidím, jak se protínají, a vidím, že v obraze je spousta světla, ano, spousta neviditelného světla, takže je to doopravdy, ano, doopravdy dobrá malba, snad ano, uvažuji, a i když si obraz už prohlížet nechci, dívám se na něj dál, měl bych toho už nechat, nabádám se a přesouvám pohled

k okrouhlému stolu u okna, stojí tam dvě židle, na jedné, na té nalevo, jsem sedával a dosud sedávám já, a na té druhé, napravo, sedávala Ales, dokud ještě žila, jenže zemřela příliš mladá a na to nechci myslet, a sestra Alida také zemřela příliš mladá a ani na to nechci myslet, říkám si a vidím sám sebe na své židli, jak hledím na místo, kam se dívám vždycky, na takové určité místo v Sygneském fjordu, na svůj vyměřený bod, přičemž vršek borovice rostoucí pod domem má sahat do středu prostřední tabulky dvoukřídlého okna, té v pravém rámu, protože okno má dvě křídla a obě se dají otevřít a každé je rozdělené do tří tabulek a vršek borovice se má nacházet uprostřed pravého křídla, a borovici teď rozeznávám a ve svém úběžníku vidím ve tmě vlny a vidím sám sebe, jak na ně hledím, a vidím sám sebe, jak kráčím k autu zaparkovanému před Beyerovou galerií, na sobě mám svůj dlouhý černý kabát a přes rameno mi visí hnědá kožená brašna, zrovna jdu z Kavárny, ale dneska jsem neměl moc velký hlad, a tak jsem si nakonec stejně jako tolikrát předtím ani nedal oběd, jen obložený chleba s karbanátkem a cibulí, a teď už den hodně pokročil, a protože jsem tu v Bjørgvinu nakoupil všechno, co jsem chtěl, je načase vrátit se domů do Dylgji, mám to přece jen pěkný kus cesty, uvažuji, když nasedám do auta, hnědou brašnu odložím na sedadlo spolujezdce, nastartuju a vyjedu z Bjørgvinu po trase, kterou mě kdysi naučil Beyer, ano, jednou mi ukázal, kudy je nejlepší do města zajíždět a kudy zase vyjíždět, naučil mě, jak dojet až k jeho galerii a stejnou cestou zase odjet, uvažuji, zatímco opouštím Bjørgvin a upadám do příjemné otupělosti, jakou dokáže řízení auta navodit, a za chvíličku projedu kolem bytovky ve Skutevice, kde žije Asle, stojí na samém břehu moře a před ní se nachází malé molo, uvažuju

a vidím Asleho, jak se doma na pohovce třese, třese se po celém těle a říká si, jestli by mu ten třas už nemohl dát pokoj, včera večer si Asle prostě ustlal na pohovce, protože už nedokázal vstát, svléknout se a dojít do postele, a dokonce ani psa, svého psa Brageho, už nedokázal vyvenčit, takže Brage teď určitě potřebuje ven jako sůl, říká si Asle, tak ať už se tolik netřese, vždyť se třese po celém těle, nejenže se mu třesou ruce, říká si Asle a taky si říká, že už se musí vyškrábat na nohy, dojít do kuchyně a dát si kapku kořalky, aby ten třas ustoupil, vždyť se včera ani nesvlékl a nedošel do postele, ne, prostě zůstal ležet na pohovce a opilost vyspával tam, uvažuje Asle, zatímco tam leží a hledí přímo před sebe, tělo se mu ne a ne přestat trást a všechno je, no, co vlastně? prázdnota? nicota? volný prostor? ano, možná ano, možná prostor, říká si Asle, ale teď už si musí něco nalít, aby ten nejhorší třas ustoupil, říká si, a pak, pak vyrazí ven a zmizí v moři, ano, říká si Asle, jediné, po čem touží, jediné, co chce, je být pryč, odejít, tak jako odešla sestra Alida, když byla ještě dítě, prostě zůstala ležet mrtvá v posteli, jeho Sestra, uvažuje Asle, a tak jako odešel sousedovic kluk, co se jmenoval Bård, spadl do moře z otcovy veslice, neuměl plavat a nedokázal se ani vydrápat zpátky do lodi, ani se dostat na pevninu, uvažuje Asle a taky uvažuje o tom, že se teď konečně vzmuží a vstane a dojde si do kuchyně nalít pořádného panáka, aby se ten třas trochu zmínil, pak obejde byt a pozhasíná, projde celý byt a dohlédne, aby bylo všechno v pořádku, a nakonec vyrazí k moři a vejde do vody a půjde pořád dál a dál, představuje si Asle a zas a znovu se k té představě vrací, je to jediná představa, kterou si dokáže v duchu vyvolat, představa, že vejde do moře a v tom moři, v té nicotě vln zmizí, představuje si Asle a ta představa mu víří v hlavě, ne a ne se

vytrátit, pořád se mu tam motá, protože jediné takhle představa, ta jediná, v sobě nese blízkost, všechno ostatní je prázdný prostor, prázdná blízkost, ne, nic není prázdné, a přesto to prázdné je, tam ve své temnotě, a žádnou další představu, o kterou se Asle pokouší, se mu nedaří domyslet do konce, všechny jsou příliš tíživé, i představa, že by zvedl ruku, mu připadá příliš tíživá a Asle vnímá, že se třese, přestože se vůbec nehýbe, tělo se mu třese, a proč si nedokáže ani představit, že by vstal? že by zvedl ruku? a proč si umí představit leda to, že zmizí v moři? napije se dost, aby třas ustal, pak v bytě pozhasíná, možná poklidí, když bude potřeba, protože před odchodem musí dát všechno do pořádku, říká si Asle a taky si říká, že by měl napsat pár slov Kloučkovi, teď už dospělému chlapovi, ano, dospěl už dávno a bydlí v Oslu, nebo by mu mohl snad zatelefonovat? jenže ani on sám, ani Klouček si na hovory po telefonu nepotrpí, uvažuje Asle, nebo by měl napsat dopis Liv? vždyť byli svoji pěknou řádku let, ale rozvedli se už tak dávno, že si dnes nic nevyčítají, přece se nemůže jen tak vytrátit a s nikým se nerozloučit, to mu nepřipadá správné, ale na svou druhou ženu, na Siv, nechce ani pomyslet, jen tak sebrala Kluka a Dcerku a odstěhovala se od něj, zničehonic byla zkrátka pryč, Asleho do té doby ani nenapadlo, že by se mohli rozvést, když mu oznámila, že má všeho dost, sebrala Kluka a Dcerku a odstěhovala se, řekla, že už pro ně našla byt, zatímco on nic nechápal, uvažuje Asle, a pak za ním po nějaký čas Kluk a Dcerka každý druhý víkend jezdili, jenže později si Siv našla jiného a s Klukem i Dcerkou se za novým mužem, kterého si našla, odstěhovala kamsi do Trøndelagu, sebrala děti a odjela, a tak zůstal sám, načež mu začala psát, aby zaplatil to či ono, a dokud měl peníze, tak platil, ať žádala o cokoli,

uvažuje Asle, a proč by o tom měl uvažovat? uvažuje, vždyť je to jen cosi dávno minulého, všechno už je vyřízené, všechno je hotové, všechny malířské potřeby leží na svém místě tamhle na stole a obrazy jsou naskládány blindrámy ven, štětce čisté a srovnané jeden vedle druhého podle velikosti, všechny řádně vyprané v terpentýnu, a tuby jsou také uspořádané vedle sebe podle toho, kolik v nich ještě zbývá barvy, každíčké víčko je řádně zašroubované a malířský stojan je prázdný, vše je uklizeno, vše je srovnáno a uspořádáno, zatímco Asle tam leží celý roztřesený a na nic nemyslí, jen se třese a zase uvažuje o tom, že vstane a sebere se a zamkne za sebou, vyjde z domu, sejde k moři a vejde do vody, bude kráčet mořem, až ho vlny zcela zalijí a on v moři zmizí, zas a znovu o tom uvažuje, jinak není nic, jinak je temnota nicoty, která jím tu a tam v náhlých záblescích proniká, jako poznání, a ano, v takové chvíli ho naplní jakési štěstí a on si pomyslí, že někde se patrně nachází nějaká prázdná nicota, prázdné světlo, a co kdyby jím bylo všechno? uvažuje, co kdyby všechno bylo tím prázdným světlem, co kdyby takové místo existovalo? ve své prázdnotě, ve své zářící prázdnotě? ve své nicotě? uvažuje Asle, a zatímco uvažuje o takovém místě, které samozřejmě nikde není, jak si říká, sám upadá do jakéhosi spánku, který vůbec není spánkem, nýbrž tělesným pohybem, v němž navzdory všemu třasu zůstává nehybný, ano, ačkoli se Asle celou dobu třese, všechno je těžké a někde tam v té nesmírné tíze se tedy nachází to neuvěřitelně lehké světlo, ano, jako nějaká víra, uvažuje Asle a já ho vidím v obýváku či ateliéru, nebo jak bych to měl nazvat, říkám si, leží na pohovce pod oknem obráceným k moři a vedle pohovky stojí odkládací stůl a na něm je navršená hromádka několika skicáků a tužek, všechno pěkně srovnané,

tohle je jeho pokoj, Asleho pokoj, nic víc, říkám si, a všechno v tom pokoji je uspořádané, o stěnu se opírá velké plátno obrácené blindrámem do místnosti a malbou ke stěně a já vidím, že úplně nahoru na rám napsal Asle černou barvou Zářící temnota, takže takhle se ten obraz jmenuje, říkám si, a v jednom koutě stojí role malířského plátna, jak vidím, v jiném dřevěné lišty, z nichž se vyrábějí blindrámy, a na pohovce pak vidím Asleho, třese se po celém těle a říká si, že se musí napít kořalky, aby ten třas ustal, a tak si sedne a sedí na pohovce a říká si, že teď si rozhodně musí zakouřit, jenže se třese tak, že si ani nedokáže ubalit cigaretu, a proto si poslouží z krabičky ležící na konferenčním stolku, vytáhne cigaretu a vloží si ji do úst a z kapsy kalhot nakonec vyloví zápalky, jednou škrtne a nějak se mu podaří si připálit, několikrát důkladně potáhne a říká si, že cigaretu ani nebude vytažovat z úst, ať si popel klidně padá na zem, a teď už je rozhodně načase nalít si kořalku, uvažuje Asle a přitom se třese a třese, krabičku se zápalkami se mu podaří nacpat zpátky do kapsy, nakloní se nad popelník na kancelářském stolku a cigaretu do něj vyplivne, zatímco já jedu na sever a uvažuji o tom, že jsem měl zastavit a zajít za ním, neměl jsem kolem jeho bytovky ve Skutevice jen tak projet, ale jestli vážně chce, nemůžu mu bránit, aby se vydal k moři a zmizel v něm, jestli to opravdu chce, tak ať to udělá, uvažuji a přitom jedu na sever a vidím sebe sama, jak se dívám na obraz se dvěma čarami, a pak vidím, jak ve svém starém domě jdu do kuchyně, je to totiž starý dům a stará kuchyně, a vidím, že všechno je na svém místě, kuchyňská linka je čistá a jídelní stůl také, jak vidím, všechno je hezky uklizené, jak se patří, a pak vidím sám sebe, jak jdu do koupelny a rozsvěcuju, i v koupelně je všechno úhledně uklizené, umyvadlo čisté, záchodová mísa jakbysmet,

a vidím, jak jsem se zastavil před zrcadlem a prohlížím si své prořídle šedivé vlasy a šedivé strniště, prohrábnu si vlasy rukou a stáhnou černou gumičku, která je drží sepnuté v týle, načež mi dlouhá, řídká šedivá kštice spadne přes ramena až na prsa, pročísnu si ji prsty, zastrčím vlasy za uši, vezmu černou gumičku a zase si je stáhnou v týle do ohonu, načež vyjdu na chodbu a vidím svůj černý kabát, jak tam visí, slouží mi už tolik let, uvažuji, nikdo mi nemůže vyčítat, že si zbytečně kupuju nové oblečení, uvažuji a vidím, že na háčku visí spousta šál, a říkám si, že mám spoustu šál, Ales mi totiž často nadělovala k Vánocům nebo k narozeninám šálu, jelikož jsem si ji přál, ptávala se, co bych chtěl za dárek, a já většinou říkal, že si přeju šálu, a tak jsem ji dostal, uvažuji a pak se vracím do obýváku či ateliéru, nebo jak bych to měl nazvat, však to nejspíš bude obojí, nicméně já tomu říkám obývak, a vidím hnědou koženou brašnu, co nosím přes rameno, jak visí na háčku nad obrazy, které jsem odložil stranou, protože s nimi nejsem tak docela spokojený, tyhle obrazy stojí opřené o stěnu mezi dveřmi do kamrlíku a těmi do chodby, a uvažuji o tom, že kdykoli jdu ven, vždycky si tu hnědou koženou brašnu беру s sebou, nosívám v ní skicák a tužku, a teď vidím, že brašna leží na svém místě na sedadle spolujezdce, jedu na sever a říkám si, že se těším, až dorazím domů, do svého starého dobrého domu v Dylgje, a vidím sám sebe, jak hledím na okrouhlý stůl u okna a na dvě prázdné židle stojící u něj, a přes opěradlo jedné z nich visí černé manšestrové sako, ano, to, které mám teď na sobě, a tam u lavice, na židli, na které jsem vždycky sedával, zatímco Ales sedávala na té sousední, to byla její židle, zase vidím sám sebe, jak hledím na obraz se dvěma protínajícími se čarami, prohlížím si ho nerad, a přesto jaksi musím, uvažuji,

a dál jedu tmou na sever a vidím Asleho na pohovce, jak na něco hledí a zároveň na nic nehledí, chvěje se, třese se, pořád se chvěje a třese, na sobě má navlas to samé co já, černé kalhoty a triko, a přes opěradlo křesla u odkládacího stolku visí černé manšestrové sako, úplně stejné, jako mám na sobě teď já, to, které mi visívá přes opěradlo židle u okrouhlého stolu, vlasy má Asle šedivé a stejně jako já sepnuté v týle černou gumičkou a strniště vousů mám také šedivé, i mně roste šedivé strniště, které si zastříhávám přibližně jednou týdně, uvažuji a vidím, jak tam Asle sedí na pohovce a celý se třese, pak nepatrně pozdvihne ruku před sebe a posune ji kousek stranou, ruka se mu chvěje a Asle si říká, že teď je to z nějakého důvodu lehčí a cítí se líp a měl by něco sníst, jenže se hrozně třese, proto se nejdřív musí vyškrábat na nohy a pak se něčeho napít, říká si Asle na pohovce a já si říkám, že ho v tomhle stavu nemůžu nechat o samotě, neměl jsem kolem té jeho bytovky ve Skutevice jen tak projet, vždyť se u něj sem tam zastavuju a teď mě potřebuje, říkám si, ale bytovku už jsem dávno minul a to jsem neměl, co kdybych se třeba otočil a vrátil se? jenže jsem strašně unavený, říkám si a dál jedu na sever a nad silnicí zahlédnu starý hnědý dům na spadnutí, vidím, že přišel o několik střešních tašek, uvažuji o tom, že tady jsme s Ales kdysi bydleli, a připadá mi to hrozně dávno, ano, jako by se to stalo v jiném životě, uvažuji, když kolem domu projíždím, a o kus dál už vidím volné místo u krajnice, odbočím a zabrzdím a zůstanu sedět za volantem, jen tak sedím v autě a na nic nemyslím, nic nedělám, jen tam tak sedím a pak si říkám, proč jsem jen zastavil zrovna na tomhle místě? vždyť jsem tu nikdy dřív nestavěl, i když jsem ho míjel tolikrát, ale teď se musím vrátit domů, měl jsem navštívit Asleho, ale na to už je

pozdě, uvažuju a dál sedím v autě a říkám si, jestli bych se neměl třeba pomodlit, a pak myslím na ty, kteří se považují za křesťany a domnívají se, nebo se přinejmenším domnívali, že pro spásu dítěte je nezbytné, aby bylo pokřtěné, a zároveň jsou toho názoru, že Bůh je všemohoucí, a proč je tedy křest pro spásu nezbytný? cožpak Bůh nemůže činit, co chce? protože je-li všemohoucí, pak se přece to, že někdo je pokřtěný a jiný ne, děje z jeho vůle? tedy ta pošetilost pramenící z přesvědčení, že křest je pro spásu nezbytný, ta tedy překračuje všechny meze, uvažuju a zároveň cítím, že mi to pozvedlo náladu, pomyšlení na pošetilost, s níž někteří křesťané věří, že křest je pro spásu nezbytný, ať už je to jakkoli, je ta představa pošetilá, tak očividně pošetilá, že se tomu ani nedá smát, neboť taková pošetilost není vůbec k smíchu, stejně jako pošetilost těch, kteří se nazývají křesťany, mnohých z nich, samozřejmě ne všech, uvažuju a dál uvažuju o tom, že lidé, kteří takhle přemýšlejí, nemůžou mít o Bohu valné mínění, a myslím na Ježíše, na to, jak měl rád děti, na jeho slova, že děti jsou z Božího království, že do něj patří, to je krásné a pravdivé, uvažuju, proč by k tomu tedy měly dospět křtem? když už do Božího království patří? uvažuju a dál uvažuju o tom, že křest, křest dítěte je venkoncem dobrý, nicméně slouží lidem, nikoli Bohu, pro lidi je nebo může být podstatný, nebo vlastně spíš pro církev, ano, nejvíc pro církev, ale pro Boha ne, vždyť děti už součástí Božího království jsou a člověk musí být jako ony, jako malé děti, aby do Božího království vešel, jak stojí psáno, uvažuju a dál uvažuju, že teď už těch úvah musím nechat, vždyť sám uvažuju jako pošetilec, myslím na pošetilost druhých, a přitom nikdy nemám ve vlastních myšlenkách jasno, nedrží mi pohromadě, protože člověk samozřejmě nemusí být pokřtěn vodou, aby byl pokřtěný,

může být také pokřtěn sám v sobě, duchem, kterého v sobě má, duchem, kterým je a kterého má, tím duchem, kterým byl obdařen, když se narodil jako člověk, uvažuju, a valná většina lidí, těch, kteří žili dřív a kteří žijí nyní, je pokřtěna pouze sama v sobě, nikoli vodou někde v kostele, nikoli knězem, ti lidé jsou pokřtěni skrze ducha, kterým byli obdařeni a kterého v sobě nesou, a možná i skrze své pouto k ostatním lidem, pouto, které spočívá ve smyslu, které spočívá v duchu, jež v sobě smysl má, ano, jež v sobě má i jazyk, uvažuju a dál uvažuju, že někteří lidé byli pokřtěni, buď jako děti, nebo jako dospělí, ano, někteří byli očištěni vodou, svěcenou vodou, uvažuju, a to je samo o sobě v pořádku, ale nic víc, křest jedince, každý jednotlivý křest je, jak se domnívám, křtem pro všechny, pro lidské pokolení, protože všichni lidé patří k sobě, ti, kteří žijí, ti, kteří jsou mrtví, i ti, kteří se ještě nenarodili, a to, co činí jeden člověk, se svým způsobem nedá oddělit od toho, co činí druhý, uvažuju, ano, tak jako Kristus žil, zemřel a vstal z mrtvých a s Bohem tvořil jednotu, coby jednotlivý člověk, jímž byl, ano, platí totéž pro všechny lidi, neboť jsou lidmi v Kristu, ať už chtějí, nebo ne, jsou spojeni s Bohem v Ježíši Kristu, skrze Syna člověka, ať už o tom vědí, nebo ne, ať už tomu věří, nebo ne, tak to tak je, uvažuju, protože je pravda, že i křesťanství přináší poznání, sám jsem přece konvertoval ke katolické církvi, což bych ovšem nikdy neudělal nebýt Ales, jelikož ani v názoru na křest s katolickou církví nesouhlasím, ale nikdy jsem toho nelitoval, to uznávám, protože mi katolická víra hodně dala a sám sebe považuju za křesťana, tak trochu jako se považuju za komunistu nebo přinejmenším za socialistu, a každíčký den se modlím růženec, doopravdy se modlím několikrát denně, a kdykoli je to možné, jdu na mši svatou,

neboť i ta, ano, mše svatá má svou pravdu, tak jako ji má křest, ano, i křest má podíl na pravdě, i ten může vést, ano, vést k Bohu, uvažuju, pro Boha, přinejmenším tak, jak si ho dokážu představit, nicméně to platí i pro ostatní způsoby myšlení a víry v pravdě, všechno, co se s vážností obrací k Bohu, ať už člověk zvolí slovo Bůh, nebo je možná tak chytrý či tak ostýchavý tváří v tvář neznámému božství, že ho nezvolí, všechno vede k Bohu, takže z tohoto hlediska tvoří všechna náboženství jednotu, uvažuju, a v tomto ohledu k sobě také nerozlučně patří náboženství a umění, i proto, že Bible a liturgie jsou fikce, poezie a obraz, tedy literatura, divadlo a výtvarné umění, a jako takové mají svou pravdu, protože i umění má samozřejmě svou pravdu, uvažuju, jenže teď není na místě, abych se tu hroužil do úvah, do nejasných úvah, říkám si, musím jet dál na sever, domů, do svého domu v Dylgje, do svého starého dobrého baráčku, není na místě vysedávat tady v autě a mrznout, musím nastartovat a rozjet se do Dylgji, vždyť přece řídím rád, skýtá mi to určitý klid, nořím se do jisté otupělosti, dokonce mi to zkrátka a dobře činí určité potěšení, stejně jako mě těší pomyslení na to, že dojedu do Dylgji, do svého starého dobrého baráčku, říkám si, ačkoli poté, co Ales zemřela, je dům pokaždé prázdný, když se odněkud vrátím, ne, to není pravda, říkám si, protože i když už je to dávno, co odešla, tak se stále v tom domě nachází, a co kdybych si pořídil psa, uvažuju, vždyť jsem měl psy odjakživa rád, a kočky taky, ale raději bych měl psa, protože se ním se dá spíš navázat přátelství, uvažuju, a i když mě to napadlo už mnohokrát, nikdy mé nápady nedospěly tak daleko, abych si psa pořídil, ani tak docela nevím, proč ne, možná kvůli tomu, že chci přece jen být raději sám s Ales? poněvadž i když je mrtvá, tak tam stále je, uvažuju,

nebo mám snad ten nápad konečně uskutečnit a psa si pořídit? říkám si, ovšem Asle psa má, ano, má ho celé ty roky, uvažuji a pak uvažuji o tom, že jsem neměl kolem Asleho bytovky jen tak projet, vždyť v tom stavu, v jakém teď Asle je, nesmí zůstat sám, v té tíživé sklíčenosti, pod tíhou vlastního břemene, kymácejícího se břemene, břemene, kterého ho zatlačuje do země, uvažuji, takže to musím otočit a rozjet se zpátky do Bjørgvinu, uvažuji, musím za Aslem zajít, protože mu musím pomoci, aby se odpoutal od sebe sama, uvažuji a vidím, jak tam sedí na pohovce a nepřestává se trást, měl bych vyrazit zpátky, potřebuje mě, jenže jsem unavený a hrozně rád bych už byl doma, rád bych prostě jel dál na sever až domů, pořídil jsem si v Bjørgvinu ve Výtvarných potřebách plátno a v Truhlářství dřevěné lišty na blindrámy a pak jsem nakoupil hromadu potravin a teď chci co nejdřív dojet domů do Dylgji, uvažuji, původně jsem měl v úmyslu v Bjørgvinu zůstat a zajít si na večerní bohoslužbu ke Svatému Pavlovi, ale byl jsem příliš unavený, takže si raději do Bjørgvinu zajedu znovu v neděli na ranní mši svatou, už dlouho jsem na mši svaté nebyl, tudíž by mi prospělo, kdybych mohl jít k přijímání, a pak můžu také navštívit Asleho, uvažuji a vidím, jak tam sedí na pohovce a nepřestává se trást, ale neměl by už jít vyvenčit psa? říkám si a vidím Brageho, jak leží u dveří do před-síně a čeká, až ho páníček vezme ven, vidím ho, jak vstal a šourá se k pohovce, vyskočí na ni, uvelebí se Aslemu na klíně a pak tam jen tak leží, i on se chvěje a Asle nemá ani sílu se pohnout, nemá ani sílu pozvednout ruku, ani ze sebe vypravit jediné slovo, jen to, že by měl ze sebe vypravit slovo, mu připadá jako hrozná dřina, jako by se k tomu musel nutit, uvažuje Asle, ale teď, ano, teď už jeho myšlenky z nějakého důvodu nejsou tak

utkvělé, teď už tolik nevíří kolem jednoho a téhož, už ne, protože jak si mu pes lehl do klína, myšlenky se mu rozeběhly, uvažuje Asle

Ty můj Brage, řekne

Ty můj milý Brage, řekne ještě

a roztřesenou rukou hladí psa po srsti, víská ho a uvažuje o tom, jak ho vůbec mohlo napadnout jít se utopit, vždyť kdo by se postaral o psa? opravdu měl v úmyslu psa opustit, uvažuje Asle a už se třese méně, ale třese se pořád, tělo se mu otrásá, říkám si a už na něj nechci myslet, nechci mít Asleho před očima, ty jeho dlouhé šedivé vlasy a šedivé strniště, už na něj nechci myslet, nikam to nevede, vždyť je jen jedním z mnoha, je osamělý, patří k mnoha osamělcům, je jen jedním z mnoha výtvarníků, jedním z mnoha malířů, jen jedním z mnoha malířů, které téměř nikdo nezná, s výjimkou nejbližší rodiny a několika známých ze studií, jinak o něm ví jen hrstka kolegů, neznamená nic víc a nic méně než kterýkoli jiný malíř, je jedním z tisíců, ne, už na něj nechci myslet, říkám si a pak si zase řeknu, že jsem se u něj měl zastavit, vždyť je tak osamělý a tak zbídačený, měl jsem se u něj zastavit a navrhnout, že zajdeme na skleničku, jistě by si dal pivo a k němu panáka a já šálek kávy s mlékem, jelikož co se ze mě stal abstinent, pivo už nepiju, nepiju už ani pivo, ani víno, ani kořalku, ale měl jsem to udělat, protože kdyby si dal Asle něco k pití, ulevilo by se mu, přestal by se trást, znovu by se uvolnil, jen kdyby se něčeho napil, ta tíha v něm by polevila, ten kámen by se nadlehčil, ano, ten jeho kámen by se třeba maličko pohnul, takže by dovnitř proniklo trochu světla a vzduchu, měl jsem Asleho vzít někam mezi lidi, kde lidé popíjejí, kde nacházejí společnost a jejich duše útěchu, to jsem měl udělat,

neměl jsem jen tak projet kolem jeho bytovky, nýbrž jsem měl zastavit, vyzvednout ho, vzít ho někam, kde to žije, tak aby také ožil, jenže já jsem prostě jel dál na sever, jako by mi na něm vůbec nezáleželo, jako bych se od něj co nejrychleji chtěl dostat co nejdál, nedokázal jsem to totiž, neměl jsem sílu vidět, jak tam Asle leží, uvažuji teď, a tak jsem prostě projel kolem bytovky, kde žije, tam ve Skutevice, jako by mi byl najednou na obtíž, jako by mě jeho bolest nebo utrpení, asi bude tohle slovo lepší, přinutily jet dál, ne kvůli tomu, že bych neměl chuť s ním trávit čas, ale právě naopak, ne, já nevím, prostě jsem chtěl pryč a možná jsem si představoval, že tu jeho bolest tak nějak odnesu s sebou, odtáhnu za sebou, že když pojedu dál, Asleho toho utrpení zbavím? nebo si to přinejmenším teď namlouvám, že kvůli tomu jsem nezastavil a nezašel za ním, prostě jsem jel dál, vždyť proč jsem ho nenavštívil? protože jsem byl zbabělý? nedokázal jsem s ním sdílet jeho bolest? sdílet jeho utrpení? ale kam těmhle úvahami mířím? tohle se přece jen tak říká, sdílet bolest, sdílet utrpení, to se jen tak říká, jako by to šlo sdílet bolest, sdílet utrpení, říkám si a vidím sám sebe, jak sedím v autě a dívám se na dětské hřiště pod silnicí, žádné děti si tam nehrají, ale tamhle, tam na zavěšené houpačce sedí mladá žena s dlouhými tmavými vlasy a na lavičce vedle houpačky sedí mladý muž a ten má vlasy polodlouhé a hnědé a na sobě černý kabát a také šálu, je pozdní odpoledne nebo podvečer a mladík hledí na dívku na houpačce, přes rameno mu visí hnědá kožená brašna a dívka hledí přímo před sebe, je podzim, listí na některých stromech se už začalo barvit, uvažuji o tom, že tohle je nejlepší a nejkrásnější roční období a že úplně nejkrásnější chvíle patrně přicházejí, když se schyluje k večeru, když světla ubývá, když se do světla vkrade

něco temnoty, přičemž je stále dost vidět na to, abych snadno rozeznal, že některé listy už pozbyly zelenou barvu, tohle je můj čas, uvažuji, a co si pamatuji, vždycky byl, podzim jsem měl ze všech ročních období nejraději, uvažuji dál a sleduju mladíka, jenž bez hnutí dřepí na lavičce a civí před sebe, jako by se na nic nedíval, a sleduju dívku na houpačce, i ona civí před sebe, jako by upírala pohled do prázdna, a proč sedí dočista nehybně? proč se ani nepohnou? uvažuji, mladík sedí na lavičce, dívka na houpačce, jen tak sedí a proč tam jen tak sedí? proč spolu nemluví? proč se ani nepohnou, jako by to byly postavy z obrazu? uvažuji, ano, ano, jsou přesně jako na obrazu, jako na obrazu, který můžu namalovat, říkám si a už vím, že právě tenhle okamžik, právě tenhle obraz mi utkvěl v paměti a nikdy z ní nezmizí, utkvělo mi v ní tolik podobných obrazů, celé tisíce, a když mě napadne nějaká myšlenka či uvidím něco podobného nebo jen tak sám od sebe se takový obraz může zase vynořit, nezřídka při těch nejpodivnějších příležitostech a na nejpodivnějších místech, obraz, nehybný obraz, který přesto vyzařuje jakýsi pohyb, jako by každý takový, každý z těch tisíců obrazů, které nosím v hlavě, nebo kde je vlastně nosím, něco sděloval, jako by něco takřka jednoznačně sděloval, a přesto je nemožné pochopit, co, sice si můžu myslet, že sděluje to či ono, to si samozřejmě myslet můžu a také si to samozřejmě myslívám, a něco z toho, co obraz sděluje, si tedy dokážu i představit, ale nikdy to, co sděluje doopravdy, poněvadž ho nelze pochopit úplně, jako by úplně nepocházel z tohoto světa, jak se říká, a, ano, je to zvláštní, ba téměř podivuhodné, neboť teď tu sedí ti dva, kteří existovali v takovém nevýslovném obrazu, jenž vidím v duchu, ač ho nyní vnímám jako skutečný, on sedí na lavičce, ona na houpačce, sedí

tam, jako by se nemohli pohnout a jako by je pevně drželo něco neviditelného, a takhle, jak se zdá, sedí už dlouho, ano, sedí tam, jako by tu byli odjakživa, ano, co jsou živi, odjakživa, dívka má na sobě sukni, fialovou sukni, která v tom počínajícím soumraku dost ztmavla, fialová přechází v černou, zatímco mladík má na sobě dlouhý černý kabát a přes rameno tu hnědou brašnu, vlasy má hnědé a polodlouhé, ale vousy mu vidět nejsou a já si říkám, že tu přece nemůžu jen tak dřepět, a pak si říkám, že ti dva, ona a on, sedí bez hnutí a já vlastně taky, dočista jako oni se ani nehnu, přece tu nemůžu jen tak sedět v autě, protože ostatní řidiči, kteří projíždějí kolem, se budou divit, proč tu jen tak sedím, proč nejedu dál, ale vždyť nikdo kolem neprojíždí, a i kdyby, nikomu by to nepřišlo podivné, že jsem zastavil u krajnice, abych si odpočinul, ledaže by si to pomysleli ti dva na hřišti, to by si mě však museli všimnout, ale kdepak, ani jeden z nich zatím rozhodně neobrátil pohled nahoru ke mně a mezitím se pomalu začíná smrákat, ještě je světlo, ale tma už se snáší, pomaloučku se snáší, říkám si tady v autě, zatímco hledím na mladíka v černém kabátu, který sedí na lavičce a přes rameno mu visí hnědá kožená brašna, a na dívku ve fialové sukni, která sedí na houpačce, stále tam oba jen sedí, bez hnutí, ano, jako by byli součástí obrazu, ano, ovšem kdykoli maluju, jako bych se pokoušel těch utkvělých obrazů malováním zbavit, ano, takových jako tenhle, obraz sedícího muže a ženy, ano, jako bych je chtěl odklidit, zbavit se jich, už mě dokonce napadlo, že právě proto jsem se stal malířem, kvůli tomu, že v sobě nosím všechny tyhle obrazy, tolik obrazů, až mě to trápí, ano, trápí mě, jak se neustále vynořují, málem jako přízraky, a navíc ve všech možných souvislostech, nic s tím nenadělám, jediné, co si můžu počít, je malovat, ano,

pokoušet se těch utkvělých obrazů malováním zbavit, ničeho jiného tím dosáhnout nechci, jednoho po druhém se jich malováním zbavit, ovšem ne tak, že bych namaloval přesně to, co jsem viděl a co mi utkvělo v hlavě, ne, to už jsem zkoušel mnohokrát a v takovém případě namaluju pouze to, co jsem viděl, a nic víc, jenže to pak daný obraz leda zdvojm a výsledkem je nejen špatné dílo, ale ani se toho obrazu, který mám v sobě a který se pokouším malováním zahnat, nezbavím, ne, musím malovat tak, aby se obraz, který mi utkvěl, zase rozpustil a vytratil, jako by se stal neviditelnou, zapomenutou součástí mého já, mého vlastního jediného obrazu, jediného, jímž jsem a jež mám, poněvadž tím jsem si jistý, mám jen jeden obraz, jeden jediný, a všechny ostatní obrazy, i ty, které vidím a které mi utkvějí v myšlenkách a já je nedokážu zapomenout, v sobě mají něco, čím se podobají tomu jedinému obrazu v mém nitru, a to něco nelze vidět, spočívá to v tom, co vidím, a díky tomu to ve mně utkvívá, ano, tak jako to spočívá v tom, co teď vidím, zatímco sedím v autě a hledím na mladíka a dívku, kteří zírají před sebe, nikoli na sebe, přitom nic neříkají, a přesto jako by k sobě patřili, jako by tvořili jednotu, protože jeho nelze vnímat bez ní a ji bez něj, její tmavé vlasy, jeho hnědé vlasy, její dlouhé vlasy, jeho polodlouhé vlasy, a jak tam sedí, nelze je od sebe oddělit, a to, že se nehýbají, není o nic podivnější než to, že ani já se nehýbu, vždyť jen nečinně sedím v autě, nemám k tomu žádný zvláštní důvod, a proč tu vlastně sedím? říkám si, a vtom mě napadne, že můžu sejít k těm dvěma, vystoupit z auta a zkrátka se k té dvojici na hřišti vydat, ale to přece nejde? těm dvěma se musí dopřát klid, spočívají v tak nesmírném, pomalém a křehkém klidu, že je z něj nemůžu vytrhnout, pokud bych k nim sešel, jen bych je vyrušil,

vždyť tam sedí tak klidně, tak pokojně, říkám si, ale že takhle sedím v autě, jako bych už neměl na nic sílu, jako by mi síly došly, jako by mě vyčerpál pohled na Asleho u něj doma v bytovce, která stojí na břehu moře ve Skutevice, pohled na jeho třesoucí se tělo, jako bych byl ze všech těch pochůzek po Bjørgvinu příliš unavený, říkám si, už musím jet, musím domů, do svého starého domu v Dylgje, do svého milovaného domu, už to stačilo, říkám si a sleduju dívku na houpačce a na mladíka na lavičce a mladík uvažuje o tom, že když byl malý, trávili každý rok několik letních týdnů u dědečka a babičky, u matčiných rodičů, jejich dům stával u dětského hřiště navlas stejného jako tohle, takového hřištěátka se závěsnou i vahadlovou houpačkou, lavičkou a pískovištěm, byl to šedivý zděný dům, nevelký, s dlážděnou chodbou v přízemí, vybavuje si mladík, na záchod se chodívalo do kadibudky, tak trochu schované za šedivým zděným domem a obrostlé keři, a blízko domu, kousek opodál, se nacházelo to hřiště, chodíval jsem tam často, uvažuje mladík, a možná by jí to měl říct, jenže ji to asi nezajímá a teď už oba opravdu dlouho mlčí a on chce ticho prolomit vyprávěním o tom, že jako dítě občas pobýval v domě u hřiště, jako je tohle, v šedivém zděném domě, říká si mladík, vždyť nemůžou jen donekonečna sedět a mlčet

Když jsem byl malý, řekne

a pohlédne na ni

Ano, řekne dívka

a pohlédne na něj, v hlase jí zaznívá úleva a očekávání, ale mladík se zase odmlčí a dívka se ho zeptá, co chtěl říct

Takže když jsi byl malý? řekne

Tak jsem občas pobýval v domě u hřiště skoro stejného jako tohle, řekne mladík